

Poznámky pre učiteľa

30. októbra 2026

(Text preložený pomocou automatického prekladača)

Časť I: Prehľad

Časť I: Prehľad

Kľúčový text: Zj 1,1.2

Hlavné zameranie štúdia: Heb 1,1.2; 2Tim 3,15–17; 2Pet 1,18–21; 2Moj 17,14; Zj 1,19; Ezech 4,1–8.

Úvod

Úvod

Lekcia tohto týždňa sa zameriava na to, ako Boh komunikoval s prorokmi a ako táto komunikácia vyústila do rozmanitosti spisov, ktoré vidíme v Biblii. Od pádu do hriechu, ako poukázala prvá lekcia, ľudia stratili priamy prístup k Bohu. Prostredníctvom zjavenia a inšpirácie sa však Boh spojil s padlým ľudstvom a sprostredkoval svoju vôľu cez prorokov a ďalších pisateľov Biblie. Písmo dosvedčuje tak zjavenie, ako aj inšpiráciu u biblických pisateľov a malo by byť východiskom pre pochopenie tohto božsko-ľudského procesu. Ellen G. Whiteová tento proces chápala zo svojej vlastnej skúsenosti i zo svojho štúdia Písma. Lekcia sa preto posúva od Písma k jej vlastnej skúsenosti so zjavením a inšpiráciou.

Časť II: Komentár

Časť II: Komentár

1. Všeobecné zjavenie verzus osobitné zjavenie

Teológovia rozlišujú medzi dvoma typmi zjavenia: všeobecným a osobitným. Všeobecné zjavenie označuje Božie sebaodhalenie prostredníctvom prírody, dejín a ľudskej skúsenosti, čím sa dáva spoznať všetkým ľuďom na všetkých miestach (Dan 2,21; Rim 2,11–16; Sk 14,16.17). Žalm 19,2.3 potvrdzuje, že stvorenie hlása Božiu slávu; jednako toto zjavenie zostáva všeobecné a nepresné. Naproti tomu osobitné zjavenie je priamou Božou komunikáciou s konkrétnymi jednotlivcami v určitých časoch a na určitých miestach, pričom zjavuje pravdy nevyhnutné pre spasiteľný vzťah s Ním (5Moj 29,29; Heb 1,1.2). V dôsledku pádu ľudstva samotné všeobecné zjavenie nepostačovalo, keďže ľudia potrebovali jasnejšie božské vedenie na prekonanie svojich duchovných obmedzení (1Kor 2,14).

Osobitné zjavenie odкрýva pravdy o Bohu, ktoré ľudia nedokážu sami objaviť. Biblické výrazy pre „zjaviť“ (hebrejské *gálá*, Ám 3,7; grécke *apokalyptó*, Rim 1,17) vyjadrujú myšlienku odhalenia skrytého poznania. Zjavenie možno opísať ako Božie odhalenie seba samého a

svojej vôle vyvolenému nástroju, čím sa odovzdáva poznanie nedosiahnuteľné ľudským úsilím. Samotná Biblia je záznamom tohto osobitného zjavenia, ktoré vrcholí v Ježišovi Kristovi, ktorý od 1. Mojžišovej 3,15 predstavuje ústredný bod Božej komunikácie.

2. Inšpirácia

Zjavenie bolo vertikálnou udalosťou, pri ktorej Boh oznamoval pravdu ľudským príjemcom, zatiaľ čo inšpirácia bola horizontálnym procesom uchovania a odovzdávania tejto pravdy ďalším. Tento proces prebiehal ústnym hlásaním aj písaním Písma. Mnohé prorocké posolstvá boli najprv vyrieknuté, kým boli zaznamenané (Iz 7,3.4; Jer 7,2), rovnako ako Ježišovo učenie (Matúš 5–7). Písmo je završením zjavenia a slúži ako autoritatívna pokladnica božskej pravdy pre vieroučné a duchovné vedenie. Ako konečná podoba osobitného zjavenia Biblia dosvedčuje svoju vlastnú inšpiráciu. Pavol vyhlásil, že „celé Písmo je Bohom vnuknuté“ (2Tim 3,16) a použil výraz *theopneustos*, čo znamená „Bohom vdychnuté“. Tento význam potvrdzuje, že celá Biblia, nielen jej časti, bola božsky inšpirovaná, vďaka čomu je plne dôveryhodná na vyučovanie a napomínanie.

Proces inšpirácie zahŕňal ľudských pisateľov, ktorých viedol Svätý Duch. Peter túto myšlienku zdôraznil, keď napísal: „Svätí Boží ľudia hovorili pohnutí Svätým Duchom“ (2Pet 1,21). Grécke slovo *feromenoi* („nesení“, „unášaní“) naznačuje, že ich Duch unášal a chránil, aby Písmo nebolo iba ľudským výmyslom. Inšpiráciu možno opísať ako božské konanie, ktoré prorokom umožnilo prijímať a odovzdávať zjavenie autoritatívne a spoľahlivo. Táto božská iniciatíva zabezpečila presné uchovanie Božej pravdy prostredníctvom písaného Písma, ako to vidno pri Mojžišovi, ktorému bolo prikázané zaznamenať Božie slová (2Moj 17,14; 5Moj 31,9). Neskôr Jozua zdôraznil dôležitosť poslušnosti tomu, čo bolo napísané v knihe Zákona (Joz 23,6), čo vyzdvihlo trvalú úlohu inšpirovaného Písma pri vedení Božieho ľudu.

3. Božie osobitné zjavenie v Písme

Zjavenie a inšpirácia pôsobili spoločne pri oznamovaní Božej vôle ľudstvu. Zjavenie bolo vertikálnym aktom Božieho odhalenia božskej pravdy prostredníctvom snov, videní alebo priamych pokynov prorokovi. Tento pohyb smeroval od Boha k ľuďom. Inšpirácia bola horizontálnym procesom, v ktorom proroci vedení Bohom verne odovzdávali zjavenú pravdu iným. Dialo sa to ústnym zvestovaním a zaznamenaním do podoby Písma.

Počas celého tohto procesu boli proroci ľudským spojivom medzi zjavením a inšpiráciou. Cez inšpiráciu prijímali božskú pravdu a spoľahlivo ju odovzdávali svojim poslucháčom. Pohyb inšpirácie smeroval od inšpirovaných ľudí k ďalším ľuďom, čo zaistilo, že Božie posolstvo zostalo dôveryhodné a autoritatívne naprieč generáciami. Týmto spôsobom bola ľudstvu odovzdaná Biblia, Božie slovo.

4. Rôzne prejavy zjavenia a inšpirácie v Písme

Boh zjavoval svoju vôľu rozličnými metódami, čím zabezpečil tak zjavenie (oznámenie svojej pravdy), ako aj inšpiráciu (jej verné odovzdanie a zachovanie). Medzi tieto metódy patria napríklad:

- (a) Teofánie – Viditeľné zjavenia Boha (1Moj 17,1; 2Moj 33,11), ktoré odhaľovali Jeho prítomnosť a inšpirovali prorokov.
- (b) Sny a videnia – Božie posolstvá odovzdané a neskôr zaznamenané (4Moj 12,6; Dan 2,19).
- (c) Anjelské poslovia – Anjeli, ktorí odovzdávali zjavenia (Dan 10,11; Luk 2,8–14).
- (d) Hádzanie lósu – Božie vedenie pri rozhodovaní (4Moj 26,55; Sk 1,21–26).
- (e) Urím a tumím – Božie rozhodnutie prostredníctvom veľkňaza (2Moj 28,30).
- (f) Boží hlas – Priame Božie slová, neskôr zapísané do Písma (2Moj 20,3–17).
- (g) Zázraky a znamenia – Činy zjavujúce Božiu moc, zaznamenané pre budúce generácie (2. Mojžišova 7–14).
- (h) Ježiš Kristus – Konečné a najvyššie zjavenie; Jeho život a učenie sú zachované v Písme.

Zjavenie dalo Božiu pravdu spoznať, zatiaľ čo inšpirácia zabezpečila jej verné odovzdanie.

5. Ellen G. Whiteová vyhlasovala, že prežíva zjavenie a inšpiráciu, Biblii však prisudzovala jedinečné postavenie.

Po vymedzení vertikálnej a horizontálnej stránky Božej komunikácie môžeme teraz preskúmať skúsenosť Ellen G. Whiteovej so zjavením a inšpiráciou. Ak bol jej prorocký dar pravý, musel byť v súlade so skúsenosťou biblických pisateľov. A práve takýto súlad nachádzame v jej vlastnom svedectve. Vyhlásila: „Pri rozprávaní alebo písaní videnia som rovnako závislá od Ducha Pánovho, ako pri prijímaní videnia.“ — Ellen G. Whiteová, *Duchovné dary*, zv. 2, s. 293 (zvýraznenie pridané).

Prorocká skúsenosť Ellen Whiteovej odzrkadľovala biblický model, kde zjavenie a inšpirácia fungovali spoločne. Vertikálny aspekt – „*prijímanie videnia*“ – bol pre jej službu kľúčový. Počas sedemdesiatich rokov prijala približne tisíc snov a videní na rozličné témy, vrátane osobných napomenutí, správy cirkvi, vzdelávania, zdravia, teológie a veľkého sporu medzi Kristom a satanom. Tieto skúsenosti opísala ako prenesenie do Božej prítomnosti, videnie minulých i budúcich udalostí a prijímanie božského vedenia.

Horizontálny aspekt – „*rozprávanie alebo písanie videnia*“ – bol rovnako dôležitý. Krátko po svojom prvom videní v roku 1844 bola vyzvaná, aby sa podelila o to, čo videla, čo odštartovalo jej celoživotnú úlohu. Jej videnia, ktoré mohli trvať minúty až hodiny, si často vyžadovali týždne či mesiace na písomné zaznamenanie. Poznamenala, že si videnie nie vždy vybavila okamžite, ale že sa jej zreteľne vrátilo, keď písala alebo hovorila v príslušnej situácii.

Je dôležité poznamenať, že nie všetky jej spisy vzišli priamo z videní. Využívala pamäť, krížové odkazy a historický výskum, najmä v dielach ako *Veľký spor vekov*. Využívala a

prispôsobovala tiež formulácie iných autorov, ak účinne vyjadrovali jej posolstvo. Podobne ako Pavol, aj ona niekedy aplikovala Bohom zjavené princípy na konkrétne situácie bez toho, aby prijala nové videnie.

Adventisti siedmeho dňa veria, že skúsenosť inšpirácie Ellen G. Whiteovej bola zhodná so skúsenosťou biblických pisateľov. Ako sama uviedla v roku 1876: „V starodávnych časoch hovoril Boh k ľuďom ústami prorokov a apoštolov. V týchto dňoch k nim hovorí svedectvami svojho Ducha.“ — *Svedectvá pre cirkev*, zv. 4, s. 147.148.

V tomto bode sa môžu vynoriť otázky o vzťahu medzi spismi Ellen G. Whiteovej a Bibliou. Ak bola jej inšpirácia rovnaká ako u pisateľov Biblie, nie sú potom jej videnia a spisy vo všetkých ohľadoch rovnocenné Biblii, a nepredstavujú teda prídavok ku kánonu Písma? Tejto otázke sa budeme podrobnejšie venovať neskôr, v 10. lekcii, ktorá pojednáva o prorockej autorite. Zatiaľ môžeme poukázať na to, že hoci je logické zachovávať rovnosť skúsenosti so zjavením a inšpiráciou medzi Starým zákonom, Novým zákonom a pokánonickým darom proroctva, otázka autority a kánonu Písma je odlišná. Hoci neexistujú stupne inšpirácie, existujú stupne autority a pokánonickí proroci (ako Ellen G. Whiteová) nemajú rovnakú autoritu ako biblický kánon (tento komentár vychádza z knihy Jud Lake, *Ellen White Under Fire: Identifying the Mistakes of Her Critics* [Nampa, ID: Pacific Press, 2010], 5. kapitola, s. 90–102).

Časť III: Praktická aplikácia

Časť III: Praktická aplikácia

Nasledujúce otázky pre praktickú aplikáciu čerpajúce z vyššie uvedeného komentára sú ponúkané na obohatenie vašej diskusie v triede sobotnej školy. Vyberte si z nich a z otázok v lekcii tie, ktoré najlepšie zapoja vašu triedu do zmysluplného uvažovania.

1. Ako všeobecné zjavenie (prostredníctvom prírody, dejín a ľudskej skúsenosti) ovplyvňuje vašu osobnú vieru a chápanie Boha? Spomínate si na konkrétne chvíle, keď ste rozpoznali Božiu prítomnosť v prírode alebo cez životné udalosti?
2. Pretože osobitné zjavenie poskytuje jasnejšie poznanie Božieho plánu vykúpenia, ako môžete pestovať hlbší vzťah k Písmu ako k Božiemu vrcholnému osobitnému zjaveniu? Aké praktické kroky môžete podniknúť, aby sa štúdium Biblie stalo premieňajúcou súčasťou vášho každodenného života?
3. Biblia nás učí, že Písmo je „Bohom vnuknuté“ (pozri 2Tim 3,16); jednako ho ľudskí autori písali pod vedením Svätého Ducha. Ako táto dvojaká stránka božskej a ľudskej účasti v Písme posilňuje vašu dôveru v jeho spoľahlivosť a uplatnenie vo vašom živote?
4. Zjavenie malo v Písme rôzne podoby, vrátane snov, videní, zázrakov a priamej Božej reči. Zažili ste niekedy vy sami alebo niekto, koho poznáte, okamih božského vedenia či vnuknutia vo svojom živote? Ako rozlišujete, či sú takéto skúsenosti v súlade s biblickou pravdou?

5. Skúsenosť Ellen G. Whiteovej so zjavením a inšpiráciou sa podobala skúsenosti biblických prorokov; jej spisy však nemajú rovnakú autoritu ako Písmo. Ako môžu jej spisy napomáhať duchovnému rastu a zároveň zachovávať Bibliu ako najvyššiu autoritu?

6. Osvietenie (iluminácia) sa líši od zjavenia a inšpirácie a nastáva vtedy, keď Svätý Duch pomáha veriacemu porozumieť tomu, čo bolo zjavené v Písme (Ján 14,26; 16,7–11). Je to dar pre všetkých veriacich, zatiaľ čo zjavenie a inšpirácia sú určené iba prorokom. Ako zažívate osvietenie pri čítaní Písma alebo spisov Ellen G. Whiteovej?